

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Сумського державного університету МОН України, м. Суми, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії Онопрієнко Катерині Володимирівні з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» на підставі прилюдного захисту дисертації «Організаційно-економічні засади розвитку системи освіти дорослих» за спеціальністю 051 «Економіка» 28 лютого 2024 року.

Онопрієнко Катерина Володимирівна, 1995 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2019 р. Сумський державний університет за спеціальністю «Міжнародна економіка». З 2019 по 2023 була здобувачкою наукового ступеню доктора філософії в Сумському державному університеті за спеціальністю 051 «Економіка» на кафедрі міжнародних економічних відносин.

Працює молодшим науковим співробітником науково-дослідної частини кафедри фінансових технологій і підприємництва Сумського державного університету з 2023 року до цього часу.

Дисертацію виконано у Сумському державному університеті МОН України, м. Суми.

Наукові керівники: **Петрушенко Юрій Миколайович**, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин Сумського державного університету; **Бальцерзак Адам**, доктор габілітований, професор Вармінсько-Мазурського університету.

Здобувач має 19 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 статті у періодичних наукових виданнях інших держав, 6 статей у наукових фахових виданнях України, 2 розділи у колективних монографіях.

Основними з них є:

1. Kuzior A., Krawczyk D., Onopriienko K., Petrushenko Y., Onopriienko I., Onopriienko V. Lifelong Learning as a factor in the Country's Competitiveness and Innovative Potential within the Framework of Sustainable Development. *Sustainability*. 2023. 15(13). 9968).
2. Onopriienko K., Lovciová K., Mateášová M., Kuznyetsova A., Vasylieva T. Economic policy to support lifelong learning system development & SDG4 achievement: Bibliometric analysis. *Knowledge and Performance Management*. 2023. 7(1). P. 15-28. DOI:10.21511/kpm.07(1).2023.02.
3. Onopriienko K., Duranowski W., Petrushenko Y., Artyukhov A. Digitalization of Adult Education in the Context of Human Capital Development. *Вісник Черкаського Національного Університету Імені Богдана Хмельницького. Економічні Науки*. 2021. №1. С. 49-56. DOI: 10.31651/2076-5843-2021-1-49-56
4. Онопрієнко І., Онопрієнко К. Сучасні тренди інтернет-маркетингу у сфері освіти дорослих. *Східна Європа: Економіка, Бізнес та Управління*. 2022. Випуск 1 (34). С.181-185.
<http://srd.pgasa.dp.ua:8080/xmlui/handle/123456789/2324>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Леонов Сергій Вячеславович - голова спеціалізованої вченої ради, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної кібернетики Сумського державного університету. Актуальність дисертаційної роботи Онопрієнко Катерини Володимирівни визначається на державному рівні, позаяк у 2024 році заплановане друге читання Закону України «Про освіту дорослих», що підтверджує важливість обраної тематики дослідження для України. Позитивно оцінюючи ґрунтовний теоретичний аналіз у роботі розмежовано поняття «освіта» та «навчання», проте для кращого розкриття теми варто звернути увагу також на розмежування понять «освіта упродовж життя» та «освіта дорослих». Варто відмітити проведений на глобальному рівні аналіз ефективності освіти дорослих для забезпечення конкурентоспроможності економіки країни, проте доповнюючи це, доцільно висвітлити також питання мотивації держави в організаційно-економічному забезпеченні системи освіти упродовж життя. Дисертаційна робота Онопрієнко Катерини Володимирівни «Організаційно-економічні засади розвитку системи освіти дорослих» є самостійним науковим дослідженням та цілком відповідає вимогам наукової кваліфікації здобувача «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. З урахуванням виконання у повному обсязі освітньо-наукової програми та індивідуального плану наукової роботи дисертантка заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Длугопольський Олександр Володимирович – опонент, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та економічної теорії Західноукраїнського національного університету. Оцінюючи результати дисертаційної роботи Онопрієнко Катерини Володимирівни на тему «Організаційно-економічні засади розвитку системи освіти дорослих», варто підкреслити, що наукова робота відзначається логічністю побудови, завершеністю, обґрунтованістю наукових положень та висновків, сучасним науковим стилем подачі матеріалу. Дисертація містить достатню кількість таблиць, схем, рисунків, які подано як безпосередньо в основній частині дисертації, так і винесено в додатки.

Достовірність отриманих наукових результатів, висновків і рекомендацій, засвідчується їх апробацією на 8 міжнародних науково-практичних конференціях за профільною тематикою та переліком власних наукових праць дисертантки.

1. Даючи позитивну оцінку науковим здобуткам авторки та їх практичному значенню, слід вказати на деякі дискусійні положення, що мають

місце в дисертаційній роботі. Зокрема, для більш ширшого розкриття теми доцільно було б розглянути ефективність інвестицій в освіту дорослих на підприємстві.

2. Структурна побудова роботи відповідає кваліфікаційним вимогам, мова дисертації лаконічна, коректна та зрозуміла. Усі положення, які винесено на захист, мають наукову новизну, їх рівень («вперше», «удосконалено», «набули подальшого розвитку») визначено коректно. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам.

Тематика дисертаційної роботи є актуальною і відповідає пріоритетним напрямкам державної політики України та науковим програмам національного значення.

Викладене вище дозволяє зробити висновок про те, що дисертаційна робота «Організаційно-економічні засади розвитку системи освіти дорослих» відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження доктора філософії» № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор – Онопрієнко Катерина Володимирівна, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Затонацька Тетяна Георгіївна – опонентка, докторка економічних наук, професор, професор кафедри економічної кібернетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. За результатами перевірки дисертаційної роботи Онопрієнко К.В. на наявність плагіату встановлено відсутність порушень академічної доброчесності. Дисертація включає в себе правильний формат оформлення, структуру роботи, наявність необхідних розділів (анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків), а також належне цитування на першоджерела для текстових та ілюстрованих запозичень. Вона включає в себе оригінальний дослідницький внесок авторки до вибраної теми. Текст дисертації виконано науковим стилем, із застосуванням систематичного та обґрунтованого підходу до дослідження. Робота характеризується достатнім обсягом та містить достатню кількість висновків. Наукові результати мають теоретичну та практичну цінність, дозволяють досягти поставленої мети та завдань дисертаційного дослідження.

1) Визначено позитивну оцінку наукової та практичної важливості результатів дослідження, які отримала Онопрієнко К.В. Одночасно, варто звернути увагу на ті частини дисертаційної роботи, які мають дискусійний характер або можуть включати недоліки, що вимагають уточнення чи додаткового обґрунтування, а саме, авторкою запропоновано дослідити наявність системних взаємозв'язків у ланцюзі «попит на освіту дорослих – конкурентоспроможність країни», що здійснено засобами кореляційного аналізу, однофакторного та багатфакторного регресійного моделювання та

рядом непараметричних тестів. Позитивно оцінюючи оригінальність вибору математичного інструментарію, вважаємо, що доцільно було б додати до ланцюга ще поняття «конкурентоспроможність підприємства», оскільки освіта дорослих, як зазначається у роботі, є одним з напрямів інвестицій підприємства для підтримки його конкурентоспроможності.

Оцінюючи результати дисертаційної роботи Онопрієнко К.В. на тему «Організаційно-економічні засади розвитку системи освіти дорослих» варто відзначити, що вона є завершеною науково-дослідною роботою, відповідає встановленим вимогам до дисертаційних робіт, характеризується дотриманням автором усіх встановлених стандартів і вимог, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 року «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її авторка – Онопрієнко Катерина Володимирівна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» (галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»).

Щербаченко Вікторія Олексіївна – рецензентка, кандидатка економічних наук, доцентка, старша викладачка кафедри міжнародних економічних відносин Сумського державного університету. Дисертаційна робота Онопрієнко К.В. викладена на 242 сторінках та відповідає нормативним документам, адже містить анотацію, вступ, 3 розділи, загальні висновки до роботи, список використаних джерел та 7 додатків.

Основні результати дисертаційної роботи опубліковано в 19 наукових працях, з яких 6 статей у наукових фахових виданнях України, 3 – що включені до міжнародної наукометричної бази Scopus, 8 публікацій у збірниках тез доповідей конференцій, а також 2 участі у написанні підрозділів міжнародних монографій. Опубліковані роботи цілком відповідають змісту дисертації та її висновкам.

Незважаючи на достатньо високий рівень розробки науково-методичних положень, практичних рекомендацій, обґрунтованість наукових висновків та пропозицій дисертантки, в той же час необхідно відзначити, що деякі положення є дискусійними. Зокрема, в роботі зазначено, що на основі моделі «принципал – агент» авторкою запропоновано трансформаційні механізми організаційно-економічної взаємодії органів місцевої влади та провайдерів освіти дорослих, однак сама модель неповно описана в роботі, що викликає необхідність більш детального пояснення її основних елементів, впливів та задач.

Дисертаційна робота «Організаційно-економічні засади розвитку системи освіти дорослих» за актуальністю, змістом, обсягом та якістю оформлення відповідає спеціальності 051 «Економіка» в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», вимогам наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження

порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження доктора філософії» № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор – Онопрієнко Катерина Володимирівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Воронцова Анна Сергіївна – рецензентка, кандидатка економічних наук, старша викладачка кафедри міжнародних економічних відносин Сумського державного університету. У дисертаційній роботі Онопрієнко Катерина Володимирівна сформулила висновки, основні положення та концепції з високим рівнем обґрунтованості та достовірності у межах проведеного дослідження. Нею розглянута широка інформаційна база та використано загальнонаукові та спеціальні методи, а саме, індукції та дедукції, аналізу та синтезу, наукової абстракції, логіко- історичний аналіз та метод групувань, кореляційно-регресійний аналіз, комплексний метод кількісного та якісного бібліометричного аналізу, графічний та табличний методи, динамічний і статистичний аналіз, методи описової статистики, однофакторного та багатофакторного регресійного моделювання та ряд непараметричних тестів (Вілкоксона-Манна-Уїтні, Колмогорова-Смирнова і Крускала-Уолліса), метод головних компонент, ієрархічного та неієрархічного кластерного аналізу на основі поєднання метода Ворда та k-середніх, метод експерименту на основі положень теорії поведінкової економіки та інші. Ефективне та вдале застосування обраних методів дозволило сформулювати обґрунтовані та якісні висновки.

Загальне відчуття від дисертації Онопрієнко К.В. позитивне; щодо структури, оформлення, змісту, обсягу, наукового, теоретичного та практичного значення немає жодних принципових недоліків, але є кілька окремих зауважень. А саме, перший розділ дисертаційної роботи присвячений питанням організаційно-економічних засад та сучасних тенденцій функціонування системи освіти дорослих. Проте, для більшого охоплення, на нашу думку, варто приділити більше уваги щодо місця та ролі освіти дорослих в системі навчання впродовж усього життя.

Дисертація Онопрієнко Катерини Володимирівни на тему «Організаційно-економічні засади розвитку системи освіти дорослих» за науковим рівнем, структурою, актуальністю, зв'язком теми з науковими планами, програмами, фундаментальними та прикладними дослідженнями, сутністю обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій та їхньою достовірністю, отриманими науковими результатами, новизною наукових положень, висновків і рекомендацій; обсягом та оформленням відповідає вимогам, що затверджені Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 року «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її авторка – Онопрієнко Катерина Володимирівна – заслуговує на

присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» (галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»).

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - 0 членів ради

«Утримались» - 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Онопрієнко Катерині Володимирівні ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Голова спеціалізованої
вченої ради
28 лютого 2024р.

Лсонов С.В.